

NU EXISTĂ LOC DE TÂRG PRIVIND LIMBA ROMÂNĂ!

*Acad. Gheorghe DUCA,
președintele A.Ș.M.*

THERE IS NO PLACE FOR DISCUSSION REGARDING ROMANIAN LANGUAGE!

This discourse, academician Gheorghe DUCA, President of ASM, made at the international scientific conference dedicated to the 75th anniversary from the birth of the symbol-poet Grigore Vieru, name of resonance of the literature and our culture, passed away a year ago, after a tragic car accident. As Grigore Vieru pledged throughout his life the cause of the Romanian language, opposing vehemently the fals glossonym of Moldavan language, the author induces the politicians of the XXth century to abandon inutile discussions regarding ancestry's language and history, or these subjects are the exclusive competence of scientists and this can not make the subject of a referendum! There are not two realities. There is one single scientific reality-Rumanian Language.

- Onorată asistență!

Dragi colegi din Republica Moldova și România!
Domnule Președinte al Parlamentului Republicii
Moldova!

Stimați reprezentanți ai presei!

Declar deschisă Conferința științifică internațională consacrată celei de-a 75-a aniversări de la nașterea poetului-simbol GRIGORE VIERU, nume de referință al literaturii și culturii noastre, trecut la Domnul acum un an, în urma unui tragic accident rutier.

Încă în timpul vieții, atunci când poetul Grigore Vieru intra într-o sală în care-l așteptau – fie copiii, adică albinuțele națiunii, fie țărani, scriitorii, profesorii sau academicienii – toată lumea se ridica în picioare, cinstindu-i personalitatea așa precum se cuvine unui creator atins de aripa geniului. Trecut în Veșnicie, fiind deja unul din inelele Coloanei Infinitului, Grigore Vieru este mai mult decât oricând aici, cu noi, și vă rog să ne ridicăm pentru a-i saluta prezența vie pe Aleea Clasicilor, Eroilor și Martirilor Neamului!

Sunt mai bine de doi ani din ziua în care, în această Sală Azurie a elitei intelectuale de la Chișinău, a răsunat un clopot – Testamentul pentru urmași al poetului Grigore Vieru: “Limba Română – oastea noastră națională”. În acel Testament cu

valoare de manifest cultural și civic, devenit între timp un document istoric, Grigore Vieru menționa: “Adunarea Generală Anuală, din 28 februarie 1996, a Academiei de Științe a Moldovei, confirmă opinia științifică argumentată a specialiștilor filologi din republică și de peste hotare, aprobată prin Hotărârea Prezidiului AȘM din 9 septembrie 1994, potrivit căreia denumirea corectă a limbii de stat (oficiale) a Republicii Moldova este Limba Română”. Sărut mâna tuturor academicienilor și specialiștilor filologi care au semnat o asemenea declarație. Ea îmi adâncise mândria că fac parte și eu din cei care vorbesc și scriu românește”.

Nu cred că există în această sală savant sau om atașat de știința, cultura și valorile sacre ale națiunii noastre, care nu s-ar simți mândru de această apreciere. Din anul 1989 – *Scrisoarea celor 66 scriitori și lingviști* – și până în prezent, în ciuda tuturor presiunilor de ordin politic, Academia de Științe a Moldovei a fost mai mult decât principială, menținându-și neclintit poziția privind limba vorbită de populația din stânga Prutului. Nu există două adevăruri! Există un singur adevăr științific – LIMBA ROMÂNĂ! În acest sens, după 20 de ani de discuții sterile și ridicole, nu există loc de târg și interpretare. Îndemnăm politicianii secolului XXI, măcar de drag de marele nostru poet Grigore Vieru, care ne unește, să manifeste înțelepciune și să nu se aventureze în discuții inutile privind limba și istoria neamului, or, aceste subiecte țin exclusiv de competența savanților și nu pot face, sub nicio formă, obiectul unui referendum!

Grigore Vieru nu a fost numai poet. El a fost și om politic într-o perioadă crucială pentru istoria secolului XX – căderea comunismului de tip sovietic. Dar, interesul politic al lui era unul național, el n-a renunțat la adevăr și la poporul său. Grigore Vieru va rămâne în istorie nu numai ca un mare poet, ci și ca un model de demnitate umană, de integritate intelectuală, de om politic cu probitate morală. Grigore Vieru a spus ce a avut de spus atât pe vremea sovietică, cât și ulterior, spre deosebire de unii colegi zgomotoși ca butoiul gol, cărora nici după '89 nu le-a surâs talentul, pentru că nu au avut nimic “disident” în sertare... Zilele trecute am rămas impresionat de o declarație a E. S., Domnul Emil Constantinescu, făcută la postul de televiziune JURNAL TV: “Un om politic se gândește la electorat. Un om de stat se gândește la istoria poporului său...”. Cred că este un mesaj foarte înțelept adresat oamenilor politici și de

stat de la Chişinău, inclusiv în ceea ce priveşte atitudinea lor faţă de oamenii de ştiinţă şi cultură din Republica Moldova, nedreptăţiţi de-a lungul vremii la fel ca şi poetul-legendă Grigore Vieru.

Cu toate că prin clepsidra timpului s-a scurs deja un an de zile de la trecerea la Domnul a marelui poet-martir, la Chişinău nimeni nu doreşte să vorbească despre Grigore Vieru la timpul trecut, ca dovadă că poporul nostru l-a nemurit, l-a eternizat încă în timpul vieţii şi nu va putea concepe niciodată că Grigore Vieru nu mai este printre noi.

Pentru noi, cei din actuala Republica Moldova, Grigore Vieru este mai mult decât un poet, el este un preot, un lider spiritual al neamului, care a predicat o viaţă întreagă lumina Cuvântului şi a Adevărului, redeşteptându-şi semenii rătăciţi, care aveau un trecut istoric mutilat, arestat în arhive sub zeci de lacăte, împuşcat în inima fiinţei naţionale.

La fel ca şi întreaga românie, pe care Grigore Vieru a glorificat-o, nu pot să cred nici eu că Poetul a plecat pentru totdeauna de-acasă. Îl vom aştepta mereu, la fel precum Grigore Vieru şi-a aşteptat toată viaţa tatăl, ca să se întoarcă de la război. Am rămas cu un mare gol în suflet, am rămas orfani de un părinte spiritual. Păcat că Grigore Vieru nu a ajuns să vadă zorii libertăţii (re) aduşi în Republica Moldova de tânăra generaţie, inclusiv de fiul său Călin Vieru, care, după accidentul fatal al tatălui, s-a implicat în viaţa politică pentru a continua cauza naţională şi a duce la capăt „ce n-a dovedit nici tata...”.

Nu avem, moarte, cu tine nimic

Nici măcar nu te urâm...

Dar ce-ai face tu şi cum ar fi,

De-ai avea un poet ca Grigore Vieru

Şi-acesta ar muri?!

Grigore Vieru ne-a iubit pe toţi, noi nu l-am iubit îndeajuns. Grigore Vieru s-a sacrificat pentru poporul său, noi nu i-am răspuns îndeajuns.

Acum e de datoria noastră să nu ne cruşăm forţele pentru a-i mulţumi, pentru a-l cunoaşte profund şi a-l face cunoscut lumii, iar pentru aceasta nu e suficient ca în şcoli şi biblioteci să ajungă doar numele şi tablourile cu chipul său.

Cu regret, constat că unii dintre colegii săi îl invidiază pe Grigore Vieru chiar şi după moarte, negându-i talentul, martirajul şi sacrificiul în lupta pentru Limba Română şi Idealurile Naţionale. Nu este bine, fraţilor! Aşa dezbinaţi, răutăcioşi nu vom reuşi să facem nimic nici pentru Ştiinţă, nici pentru Cultură, nici pentru idee! Ştia ce ştia mult pătitul Grigore Vieru, atunci când scria: „Doi

copii încap în braţele mamei şi doi fraţi nu încap într-o ţară...”.

Academia de Ştiinţe a Moldovei îşi continuă însă drumul său, indiferent de atacuri... Vom înmăna astăzi Premiul Nominal Grigore Vieru, instituit încă la 19 februarie 2009. De asemenea, vom lansa astăzi volumul monografic *Grigore Vieru, Poetul*, apărut la editura Ştiinţa în prestigioasa colecţie *Academica*.

Ţin să vă anunţ că, la iniţiativa noastră, Premiul Nominal Grigore Vieru va fi, începând cu anul 2010, un premiu comun al Academiei de Ştiinţe a Moldovei şi al Academiei Române. Într-un an acest prestigios Premiu se va acorda pentru creaţie, iar în următorul an – pentru cercetare.

Academia de Ştiinţe a Moldovei anunţă, totodată, câteva dintre proiectele sale pentru anii 2010-2012, mizând şi pe concursul Guvernului Republicii Moldova:

- editarea operelor complete (poezie, publicistică, cugetări) ale poetului Grigore Vieru;
- traducerea lor în cel puţin trei limbi de circulaţie internaţională: engleza, franceza şi germana (opere care vor fi distribuite, inclusiv de ambasadele noastre şi de reprezentanţii diasporei româneşti);
- digitalizarea, cu concursul noii conducere a Radioteleviziunii Naţionale, a înregistrărilor audio/video cu Grigore Vieru din Fondul de Aur, pentru secole înainte;
- instituirea anuală a unei burse pentru tinerii doctoranzi din străinătate, care doresc să vină la Chişinău, să înveţe limba română, să cerceteze fenomenul literar/cultural românesc de aici şi să promoveze în ţara lor (şi nu numai!) opera poetului Grigore Vieru.

Ţinând cont de faptul că Grigore Vieru nu mai aparţine doar familiei sale, ci întregii naţiuni, mă oblig, ca în calitatea mea de preşedinte al Academiei de Ştiinţe a Moldovei să fac tot ceea ce îmi stă în putere pentru ca marele maestru al metaforei – Grigore Vieru, poet al maternităţii, unic în lume, să-şi ocupe locul binemeritat lângă poetul tutelar Mihai Eminescu, în şcoli sau biblioteci...

Dumnezeu să-l odihnească cu Dreptii pe poetul la modul absolut Grigore Vieru, iar noi să trăim şi, prin faptele noastre, să-l înveşnicim ca pe „cel mai iubit dintre pământeni”.

Discurs rostit la Conferinţa ştiinţifică internaţională, consacrată aniversării a 75-a de la naşterea poetului Grigore Vieru. A.Ş.M. Chişinău, 13 februarie 2010